
Előfizetési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyiltér sora 40 fill
Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.
Többszöri hirdetés
nél árendemeny.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— I P O L Y S Á G O N . —

Felelős szerkesztő:
H A L Á S Z F E R E N C .

Megjelen
szombaton reggel.

Patronázs-egyesület.

Irta *Barczán Endre dr.*

Egyik különössége az emberi életviszonyok sajátos alakulásának, hogy midőn a XX. század társadalmi és magánéletének minden megnyilatkozása az egyéniség érvényrejutásáról s uralmáról beszél: soha oly nagy szüksége nem mutatkozott annak, hogy az egyén segítségére az egész társadalom közre fogjon s ne engedje azt elpusztulni, mint épen ma, s viszont a társadalom soha annyi fogékonyságot nem tanusított a nyilvános jótékonykodás gyakorlása iránt mint napjainkban. Ha divatos nem volna: az emberi érzelmek legnemesebb megnyilatkozásának neveznők az emberszeretet e ténykedését, de sok cafrangja s félszége dacára így is hódolattal s tisztelettel kell előtte meghajolnunk. Segíteni azokon kik az emberi életből csak a nyomoruságot ismerik; támogatni, kiket a kór ágyhoz szegzett; bátorítani, biztatni, kik a sorscsapások alatt hitüket veszítették; módot nyújtani szellemük fejlesztésére, kiktől a végzet megtagadta a tökéletesedés annyira emberi eszközét: tiszteletet parancsoló, elisme-

rest érdemlő cselekedet. De visszatartani az embert a büntől, az erkölcsposványba sülyedettet visszahozni a tisztességes társadalom kötelékébe; nem rettenni meg a fertő szennyétől, ha onnan egy lelket kell kimenteni s hasznos munkásokká tenni az emberség nyügeit, átkaít a jövő nemzedék számára; ez a munka hódolatot visz ki maga számára a legérzékletlenebb lélek részéről is.

Ez a munkája a patronázs egyesületnek. Nemesen érző anyagiasságtól ment önzetlen emberek nagylelkűsége nem régeből felvette az eszmét, hogy a fiatal bűnösöket nem büntetni, hanem a jóra rávezetni kell, további büntől visszatarthatásuk nem a törvény, hanem a társadalom kötelessége; s az eszme a köztudatba jutott, az 1908. évi XXXVI. törvény már a magyar büntető igazságszolgáltatásba bevitte a nemeslelkű társadalom felajánlott segítségét. Támogatást kért a törvény rideg alkalmazásához a sebeket gyógyító szeretettől s a patronázs egyesület, mint a fiatalok felügyelő hatóságai egymás után alakultak meg.

A fiatalok felügyelő hatóságának célja, hogy a 18. életévüket be nem töltött kiskorú bűnösök megjavításában segítségére legyen a törvény-

nek; állandó ellenőrzéssel, irányítással tanácsosul lássa el azokat, kiket legtöbb esetben a nyomor, a jóindulat hiánya vitt a bűnre s javító tevékenységében rávezesse a becsületes munka megszeretésére. Nem az a félszeg humanitárius munka ez, mely pl. a börtönegyesületek formájában a fogházakból szinte kívánatos lakóhelyeket csinál, hanem az igazi emberszeretet ténykedése, mely a bűnöst erkölcsössé, a gyámoltalanságában gyenge akaratu gyermeket a nemesben edzetté, s főleg a dologkerülőt tisztességes munkássá s a társadalom átkából annak hasznos építőjévé teszi. Nem kíván anyagi áldozatot senkitől, csak nemes szívet, érdeklődést a nyomor iránt s kötelességérzetet a közszemből.

Most midőn két szomszéd vármegyénk lelkes közönségéből a megyék székhelyein megalakult a patronázs-egyesület: nagyon időszerűnek tartjuk, hogy ne maradjunk el tőlük. Hiszen van e megyének és városnak anyagi mélyérzésű hölgye s magasztosan gondolkodó férfia, hogy ha azok összefognak: emberszerető intézményeinknek sorát egy igazán széppel gyarapíthatják. De lelkesedés kell a dologhoz, részvét, rokonérzés s talán a fáradságtól való vissza nem riadás is;

Az idegességről.

Irta *Kovács Sebestény Endre dr.*)*

(Befejező közlemény)

Hisz az agyvelő valóságos méhes kapitár, ezernyi ezer rekesze van, s rengeteg nagyságu munkássereg — 600 millió idegsejt — s ez végzi benne mindennapi munkáját — Ezek az idegsejtek, vagy amint mondani szokás gondolatsejtek alkotják az agyvelő munkás részét, ezekben raktározódnak el az ismeretek, minél szorgalmasabban halmozta fel valaki ezen 600 millió sejtből a tudást, minél több sejtet tölt meg tudással, annál többet tud, annál műveltebb, s minél többet foglalkoztatja valaki az agyát, — épen úgy mint az izom munkánál, minél többet gyakorolja izmait, annál erősebb, annál vastagabb, annál kitartóbb, annál acélosabb, és annál ügyesebb lesz; ép úgy finomodik az agyvelő, annál nagyobb lesz befogadó képessége a gondolatsejteknek, minél több gondolatot halmozott fel gondolat sejtjeibe, annál több és mondhatjuk tartalmasabb gondolat kerül ki belőle; s a mennyit abban felraktározott, annyi raktári készlete van.

Kérdem: miért ne lehetne a női agy gondolatsejtjeiben is ép annyi gondolatot beraktározni, mint a férfi agysejtjeiben, és kérdem: miért ne lehetne a női agy finomabb?

*) Felolvasta a szerző a december hó 3-án tartott 3-ik szabad liceumi előadáson.

A böles embert, az „Egek urának képmását” az agyvelő, s a vele kapcsolatos idegek, vagyis az ugynevezett idegrendszer kormányozza. — S a míg ez a nagyon szövevényes gépezet jól végzi feladatát, addig azt mondjuk, ennek az embernek idegei jók, szelleme egészséges; mihelyt azonban az idegrendszer a legesekélyebb rongálásnak vagy kopásnak van kitéve, azonnal mutatkoznak a szellemi egyensúly zavarai.

A mindennapi életben mit tapasztalunk a női idegrendszerre vonatkozólag? Azt, hogy az gyengébb, könnyebben izgul, hamarabb fárad, munkabírása kisebb. — S valamint a női izomzat — ha van is néhány női akrobatánk — kisebb, gracilisebb, munkabírása kevesebb. — A nő általában fizikumánál fogva nem nagy fáradságok elviselésére való, s így kevésbé alkalmas idegrendszerénél fogva a súlyos felelősséggel járó kenyérkereseti pályára.

Egy példát hozok fel a magam orvos praxisából. — Egy kereskedő tanoncot ismertem, ki egy előkelő budapesti férfi divatkereskedésben volt alkalmazva, a tanone korában öreg anyja tartotta fenn, azzal, hogy éjjelt nappallá téve mosott. — A tanone felszabadult, abban a korban még Budapesten is tekintélyes fizetést kapott 60 forintot havonta. — Mint segéd azt mondta öreg anyjának, hogy „nagy-mama eddig maga tartott fel engem, most már felszabadultam, ezután én tartom el magam, többé mosnia nem kell.” — S fogadott egy kicsi de tiszta kis lakást, és

nagyanyjának adta havi fizetését, amiből az öreg, réndesen, szépen vezette kettőjük háztartását. — De a fiának túlán elhalt szülői öröksége volt, a nyaka tele lett skrofulotikus mirigyekkel, melyek puhulni, genyedni és feltörni kezdtek. — En azt mondtam a különben esinos fiúnak, hogy Miska — mert így hívták a fiut — miért nem operáltatja ki elpuhult mirigyeit, hisz ha azok folyni kezdenek, magat ebből az üzletből elboesítják, s maga előkelőbb üzletben állást nem kaphat. A fiu belátta, hogy igazam van, és felvettette magát klinikánkra. — A tanárnak nem volt kedve a műtét végzéséhez, — mert hisz az operatóroknak is van kedves műtétük mit nagyon szívesen végeznek, s vannak kellemetlen műtétek. — Ez is azok közé tartozott, s mint mindenki a világon, a kellemetlen dolgot ha teheti, szívesen hártja a más nyakába, a professzor is nap nap után rám bízta ezeket az operációkat. — A műtét megtörtént, lege artis, úgy mint azelőtt és azután, számtalan. — De ebben az esetben, hogy — hogyanem egy fertőzés járult a sebhez, igazán a legszabályszerűbb eljárás után, s a szegény fiu, hét napi kioldás és kineztatás után, mert mindennap más és más izületét kellett feltárni, és csöveket bele helyezni, hét nap után elhalt.

Már magában az a nap-naputáni reménytelen beavatkozás, melyet ébrenlétben kellett a szegény fiúnak kiállani, kimerítette idegrendszeremet, s mert ismertem körülményeit, és nemes gondolkodását, őszü-

megérdemli a várható eredmény: munkásokat akarunk nevelni s jó példával tanítani a közvéleményt arra, hogy a durva, szurtos kezű ember még akkor is részvétünkre számíthat, ha önmagáról megfélekedve bűn útjára tért.

Egy havi közigazgatás.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága e hó 5-én Ivánka István főispán elnöklése mellett rendes havi ülését tartotta.

A választott tagok közül jelen voltak: Berkó István, Bolgár János, Huszár Tibor, Ivánka László.

Alispáni jelentés.

Fájdalmas megilletődéssel jelentem, hogy Matlaskovszky István a vámosmikolai járás főszolgabírája Tótmegyeren 1913. évi november 25-én rövid, de kínos szenvedés után meghalt. Megdöbbentő részvételt fogadtunk az értesítést, mely ezen haláleset hírére meghozta s szomorodott szívvel állottunk koporsójánál, melyben egy tetterős fiatal, törekvő tisztviselő alussza örök álmát, kit váratlanul szinte tragikus módon döntött ki a sors közülünk. Emlékét kegyeletes szeretettel őrizzük sziveinkben. Temetésére vezetés alatt Ipolyságról Bolgár István, Fodor Vilmos, dr. Droszt Artur, Vámosmikoláról Huszár Tibor, Gramling László dr., Würtzler Vilmos, Lachmann Albin, Sándor Gyula dr., Sümeg Ottó, Szobrol Keve Károly, Czobor Imre dr., Nagy Lajos dr., vettünk részt. A vármegye tisztikara is s községi és körjegyzői körében a koporsónál Fodor Vilmos dr. főszolgabíró mondott gyászbeszédet.

Szanda János egyházmaróti körjegyzőt folyó évi november 25-én ipolyságvidéki körjegyzővé választották meg az ekként megüresedett egyházmaróti körjegyzőségben az ipolysági főszolgabíró Tomor János ipolysági segédjegyzőt körjegyzővé helyettesítette.

Belügyminiszter — 12117. 1913. számú rendeletével Honrákóc község önnállóságát megszüntette és a megszűnt község területét Hontnémeti községhez csatolta.

Vallás és közoktatásügyi miniszter az erdő-

szelestenyi ág. év. leányegyháznak templom-építési költségeihez 2000 K. államsegélyt engedélyezett.

Ipolyság nagyközség érdekeltségének folyó évi április hó 4-én 534/K. B. szám alatt kereskedelemügyi miniszterhez partolnag felterjesztett ama kérelmére, hogy az Ipolyság felől jelenleg este 6 óra 51 perckor érkező vonat ott hozassék csatlakozásba az este 6 óra 9 perckor Budapest felé induló gyorsvonattal, — a M. Á. V. igazgatóságának értesítése szerint az a kérelem a 72000. 1912. sz. miniszteri rendelet értelmében az 1914. évi nyári menetrendtervezet összeállítására alkalmával fog tárgyalás alá vétetni.

Közegészség ügy.

Novemberi közegészségi állapot kedvezőtenebb volt mint az októberi, mert több volt ugy a légző és emésztőszervi megbetegedés mint a heveny fertőző megbetegedés.

A hevenyfertőző kórok közül előfordult; Kanyaró het községben 64 betegüléssel, Vörheny: 11 községben 46 betegüléssel, a mult hóról maradt 21, kezeltetett 67. Ezek közül elhalt 7 gyógyult 32 ápolás alatt maradt 28. Róncsolatoroklob: 7 községben 7 esettel, Hasihagymázban 11 községben ápolattik 19 beteg.

Ebmarási eset egy volt az ipolynyéki járásban, a megmárt a Pasteur intézetbe küldetett.

Tizenegy gyermek fölött gyakoroltatott hatósági felügyelet mind a 11 ellátása és egészségügyi állapota kielégítő.

Korcsmákjalmérések, pékműhelyek, boltok gyakran vizsgálva lettek említésre méltó rendtelenség nem tapasztaltatott.

Tanügy.

Ragályos betegség miatt az ipolysági mind két iskola, az apátmaróti állami, a szuhányi ág. év. és a szokolyai ref. iskolában a tanítás egész hónapra át szünetelt.

Az iskolalátogatások tapasztalatai szerint elhelyezés tekintetében az ipolyfödemesi róm. kath., a magasmajtényi róm. kath., a korponai községi ovoda, a lászoldi róm. kath., a tópataki róm. kath. s az illési róm. kath. iskola kifogás alá esik. Ezek közül a magasmajtényi és illési róm. kath.

iskola az 1914. évi augusztus hó végéig építési időhaladékokat nyert; az ipolyfödemesi róm. kath. egyház építési segélyt kér; a tópataki iskola a földművelésügyi minisztérium kegyurasága alá tartozik; a kegyur 6000 koronával hajlandó építést támogatni de az egyház tétlenül nézi a már türelhetlenné vált állapotokat.

Az iskolalátogató jelentése szerint az iskolában 137 mindennapi tanköteles gyermek jár; a tanterem alacsony, sötét s e mellett oly szurtos, hogy egészségügyi szempontból is veszélyes a benne való tartózkodás.

Erre és a lászoldi róm. kath. iskola állapotára felhívtam a járási főszolgabíró figyelmét.

A korponai községi ovoda bérhelyiségben lévén elhelyezve, a viszonyok mérlegelésével, egyelőre várakozó álláspontra kell helyezkednünk.

Tanítási eredmény tekintetében elismerést érdemel elsősorban a korponai állami iskola, utána említendő az ipolynagyfalui róm. kath., az ipolyszécsényi róm. kath., az ipolynyéki róm. kath. iskola míg a kir. tanf. iskolalátogató által meglátogatott iskolákban csupán az iskola rendjére és a tanulmányi előremenetel fokozására fordított figyelem.

A községi előjárók a mulasztókkal szemben egyáltalán nem járnak el s némely helyen a szülők akkor küldik gyermekeiket az iskolába, amikor nekik tetszik. E viszás állapotnak megszüntetése végett megkerestem az illetékes járási főszolgabírót, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. c. 4 §-ának a saját hatáskörükben szerezzék érvényt.

Az analfabéták oktatása ügyében, sajnos, mostanáig egyetlen egy helyről sem érkezett jelentés a tanfolyam megnyitásáról. Nem akarom a tanítói kart közömbösséggel vádolni e tekintetben, magam győződésem meg személyesen, hogy népünk restel megett korábban betüvetéssel foglalkozni.

Kiskereskényben az idén 32 gyermek nem jár iskolába. Miután ez ügyben a közigazgatási bizottság a februáriusi közgyűlésből felterjesztést intézett a vall. közokt. miniszterhez, kérvén, hogy e helyen állami iskolát állíttatni sziveskedjék. Miután pedig e felterjesztésünkre eddig válasz nem érke-

tén szántam, sajnáltam szegény fiut és öreg anyját.

Egy hét mulva beállit lakásomra a gyámol nélkül maradt öreg anya, nevetve, mosolyogva kérdezte, hogy „hol van az én Miskám?” — Mikor mondtam, hogy Miska meghalt, nevetve tagadta, hogy meghalt, és mosolyogva mondta, hogy „éhes vagyok”. — A szegény asszony megőrült, elvesztette minden gyámolát, támaszát, és én két évig nyújtottam neki bő heti segélyt, de azért ha meglátott kocsin vagy gyalog, szétbontott hajjal futott utánam, és esontos kiszáradt fekete karjait, felém nyujtva, kacagva kérdezte tőlem, hogy „hol van Miska.”

Ismét kérdelem, hogy van-e egy közép fizikumú asszonynak annyi idege, ki tud-e fejteni annyi gátlást a homlok lebenye, hogy idegei az ilyen inzultusra el ne kopjanak, és fel ne mondják a szolgálatot. Pedig az élet, vagy jelenesetben az orvosi foglalkozás, sokszor hoz létre oly bonyolult komplikációkat, amikor önhibánkon kívül, a legjobb tudásunk és lelkiismeretünk szerint jártunk el, és a 10 gyerekkel özvegyen maradt és nyomorba jutott anya a fájdalomban igaztalan átkozódásba tör ki, s férje halála és az ő nyomorult sorsa okának a lelkiismeretesen eljáró orvost tartja, mondja és hirdeti, mit csinál akkor a gyengébb női idegrendszer? Mert az életben megállás nincs, a kritika egyformán sújtja akár élet munkását, akár férfi akár nő legyen az, s a kritika mindég a kritikus szellemi érettségétől és finomsá-

gától függ, s a kritikának sokszor nincs igaza; s ha azt a szenvedély vezeti, akkor csak igazán a legkritikább esetben. — Érdekes jelenség az, hogy a női emancipáció általánosításával és a szerint amint a nők nagyobb és nagyobb arányban lépnek a tudományos és ipari pályákra, az udvariasság, a régi lovagias felfogás kezd alábbhagyni, és lazulni. — Az onnét van mert a nők erős konkurrensei a kenyérkeresés terén a férfiaknak, s a férfiak a nőben nem a gyenge női nemet, de az erős konkurrensek, a riválist látják, akik megállják helyüket és különösebb gyengédségre nem számíthatnak, de nemis számíthatnak.

De azért a kritika rombol, és alkalmas arra, hogy a lelkekben a bizalmatlanságot hintse el, s Golgotát járát azzal, aki minden mást, de ezt nem érdemelte.

Ellehet képzelnünk, az elmondottak után, hogy a férfi foglalkozást üző nők nagy mértékben idegesek kell, hogy legyenek. — A mint a nőket oly szellemi munkák végzésére kényszerítjük, melyhez az ő idegrendszerük századokon és századokon át nevelve, trenirozva, nem volt, az idegesség még nagyobb arányokban fog rajtuk mutatkozni mert aza sajátosság körülmény, hogy a műveltebb társadalmi rétegben a nők idegesebbek, mint a férfiak, csakis a fokozottabb szellemi munka, a gondosabb, hogy ugy mondjam a zsuloit nevelésnek és a gyengébb idegrendszernek az eredménye. — Általánosán ismert tény az, hogy mind-

azon egyének, kik nagy szellemi munkát végeznek sokkal gyakrabban kapják meg az idegességet, mint azok, kik az emberiség ősi foglalkozásával, a földműveléssel foglalkoznak. — A művelt ember a fejével, a földműves a kezével dolgozik, és így egészen természetes, hogy az idegesség inkább a művelt embernél, a kéz ficamodás, lábtörés, zuzódás, inkább a földműves embernél fordul elő. — Mindenkinnek az a testrésze kopik el leg hamarabb, melyet leginkább használ. — S ami áll az egyesekre, az áll egész nemzetekre is, s tényleg azt látjuk, hogy a civilizációban előjáró nemzeteknél az idegesség is sokkal gyakrabban található, mint az olyan népeknél kik sokkal kevésbé műveltek. — Ismeretes a franciák s angolok idegessége s még ismertebb az amerikaiak majdnem közmondásos nervózitása. — Kétségtelen, hogy a folyton előre haladó művelődés bizonyos veszélyeket rejt magában az idegrendszerrel illetőleg. — Óriási nagy a konkurrencia mind a tudomány, mind a művészetek és kereskedelem mezéjén, újabb és újabb találmányok csak úgy kergetőznek, mindenki azon törekszik, hogy versenytársát megelőzze; mindez pedig óriási szellemi töke fogyasztásnak felel meg, melynek sebes rohamos felhasználása és elhasználása, rendkívül megerőlteti az idegrendszert. — Nézzünk csak egy kissé körül: hiszen ezen vad hajsza már az iskola padjain kezdődik; igen korán küldjük a gyermekeket az iskolába; alig, hogy a szellemi életnek kissé rendszeresebb nyilvánulásai mutatkoznak, máris az iskola

zett, azt a közigazgatási bizottság november hó 21-én 2184. szám alatt megsűrgette.

Állategészségügy.

Léptene 1 szarvasmarhán Ipolyvecén álapított meg.

Sertésvész Ipolypásztón, Vámosmikolán, Bajtán Zsibritón, Apafalván, Letkésen, Ipolyszalkán és Tésán lépett fel.

A ragadós száj és körömfájás a megye területén november 13-án Ipolyszalkán és 23-án Nagykereskeny községben ütött ki. A betegséget Ipolyszalkára Krassó Szörénymegyében vett s vásárról-vásárra vitt marhákkal, illetve tinó borjúkkal cipelték be. Ezen borjúk október hó 29-én rakattak be Érsekújváron az állatorvosi vizsgálat mellett, mely alkalommal egészségeseknek találtak; Párkányon kirakattak s onnan lábon hajtottak október 30-án Ipolyszalkára hol 10 gazdának lettek eladva. A száj és körömfájás illetve a velük egy istállóban levő többi marhákon november 12-én állapított meg. Tehát tekintve azt, hogy a borjúk 10 istállóban állítottak be s csak 3 helyen betegedtek meg, továbbá hogy e betegség — melynek lapangási ideje 2-7 nap, igen kivételes esetekben 11 nap — a megérkezéstől számított 10 napon került észlelés alá, bizonyos, hogy a borjúk az érsekújvári berakó állomástól Ipolyszalkáig terjedő úton szedték fel a ragályanyagot. Mulasztás tehát e betegség behurcolása körül senki sem terhel.

Ipolyszalkán a beteg és fertőzösgyanús szarvasmarhák szoros istállózár alá vétettek, az egész község pedig határzár alá helyeztetett és az előirt óvintézkedések a legszigoribban lettek alkalmazva. Ezen intézkedéseknek meg is volt a kívánt eredményük, amennyiben a betegséget sikerült a 3 udvarban elfojtani és tovaterjedést meggátolni. Ipolyszalka vérszűrésére nyilvánítása a napokban már meg is történik.

Nagykereskenyben a betegség Ordódy László telenészetében lépett fel először, továbbá megállapított ezen betegség 5 olyan gazda marháján is, melyek az előbbiekkal egyhelyen legeltettek. Miután itt marhákat nem vettek mostanában s a marháikkal sehol sem voltak, a betegség eredete határozottan

kinyomozható nem volt, hanem nagyon valószínű, hogy a betegség behurcolása tejes kannákkal történt.

A sercegő üszök a báti járáshoz tartozó Alsó és Felsőbaka, Gyökös, Bát, Kálnaborfő és Hontbese-nyöd községekben 10 drb. szarvasmarhán került észlelés alá. Ezen betegség ellen ojtásokkal biztosan lehet védekezni, a kisgazdák azonban azt nem veszik igénybe.

A marharakodó állomásokon elszállított 34 drb. szarvasmarha, 234 drb. juh, 15 drb. bó. kölföldre 200 drb. szarvasmarha, 328 drb. juh és 36 drb. sertés belföldre.

Államépítészet.

A beállott esős, sáros időjárás és kapcsolatosan ezzel a rendkívüli nagymennyiségű cukorrepának az állomásokra való szállítása, közutaink jószágát próbára tette. Sok helyütt, főképpen pedig a cukorrepátáb ákról a szekerek kerekeivel kihordott és azokról, lerázódott sár által nagymérvű rongálódások is okoztak; a mely rongálódásokat csak a folytonos és sok költségbe kerülő sárhuzás, kavicsolás által lehetett némileg helyreállítani. És itt meg kell említenem azon tapasztalatot is, hogy azon közutszakaszok, amelyeken a kőpályát gőzhengerrel tömörített kemény kavics képezi, a sáros kerekek szaggató hatásának sokkal jobban állanak ellent, mint a nem hengerelt szakaszok; és így mindenképpen arra kell törekednünk, hogy a vasúti állomások közelében fekvő közutainkat a legkeményebb kavicsanyag alkalmazásával és gőzhengerrel való tömörítéssel tartsuk fenn.

A kész kavicsanyag a szükséghez képest általában és legnagyobb részben beagyztatott.

Palást előtt a 16. o. m. nyilású Csábrágpatak hidépítése befejeztetvén, az a forgalomnak-egyenlőre ideiglenesen átadott.

Közigazdaság.

A november havi időjárás leszámítva egy sár-és-ápadékos napot igen kedvező volt a késői őszi terménynek nevezetesen a takarmány és cukorropa betakarítására, kedvezett továbbá az időjárás az őszi vetésekre melyek némely helyen annyira bujnak, hogy több helyen már legeltetni kellett.

A korán kikelt vetésekben a beérkezett

jelentések szerint a heszeni légy, drótféreg, esikoshátú buza légy és futrinka rovarok is mutatkoztak azonban csak szórványosan és elenyésző területeken léptek fel. Annál általánosabb azonban a panasz a nagyon elszaporodott mezői egerek kártételei miatt, melyek a hó elején nemcsak a száraz talajba vetett és meg ki nem kelt magvakban hanem a már zöld vetésekben, különösen a lóherésekben és lucernásokban okoznak lényegesebb károkat. A téli takarmánykészlet különösen a kisgazdáknál még majdnem érintetlen, mert a kedvező enyhe őszi időjárás folytán a jószág még most is rendszeresen kijár a legelőkre, a hol kielégítő tapalékot talál, miután az éjjeli lehűlések folytán keletkezett harmat a szárazabb napok alatt is megadta a fű növe- s-hez szükséges nedvességet.

A hozantartó enyhe őszi időjárás következtében az állatok téli takarmányozása ma már biztosítottnak látszik még az ipolymenti községekben is úgy, hogy takarmányhiány előre láthatólag sehol sem fog előállani.

A vármegye állattenyésztésre szépen halad és a föld, miniszter 97270 sz. rendeletével újabb 10000 kor. engedélyezett a m. kir. gazdasági felügyelő-egnek apa-állatbeszerzésére, mely összeggel a felügyelő g november hó folyamán az összes apaállathányt pótolta.

Pénzügyigazgatás.

A pénzügyi közigazgatás 1913. évi nov. havi menete.

Befizetési eredmény.

a) Egyenesadó

Hátralék 1912. év végén	204042 kor. 78 fill
Az 1913. évi adótartozásának és utólagos előírás IV. évnegyedi esedékes része	982443 kor. 40 fill
Összesen:	1186486 kor. 18 fill
Törlesztés	33931 kor. 33 fill
Megállapított tartozás	1152554 kor. 85 fill

Befizetés

1913. év január 1-től okt. hó végéig	892396 kor. 22 fill
1913. év nov. hóban	202502 kor. 18 fill
Összesen:	1094898 kor. 40 fill,

padjai közé erőszakoljuk a gyermeket csak azért, hogy minél előbb végezze a tanu mánnyait, hogy minél előbb állás-hoz jusson. — Csoda-e ilyenkor, hogy ha a még teljesen kinem fejlődött idegrendszer, éppen abban az időben, midőn legnagyobb erő kifejezésre volna hivatva, a férfi korban, már teljesen el van használva, ki van merülve: csoda-e, hogy az elesigázott agyvelő, mely utóvégre arra is van hivatva, hogy önmagát is kormányozza, teljesen elveszíti szívósságát, ellenálló erejét, a külvilág kellemetlenségei irányában?

Sokan, az igaz, már jó eleve érzik értelenségüket és kimerültségüket, s így a legvégső eszközökhöz, agyvelőjüknek hogy úgy mondjam, sarkantyuzásához fognak: hogy fél éjeleken át viraszhassanak, kávé, tea, bor vagy konyakhoz nyulnak. — Az igaz, hogy ezen szerekkel egy darabig célt lehet érni, de csakhamar bekövetkezik a teljes idegrendszeri esőd, s végre valami unalmas szanatórium magányába mennek meg menteni azt, amit még megmenteni lehet. — A civilizációnak káros hatását az idegrendszerre röviden úgy foglalhatjuk össze: A létért való küzdelem oly erőmegfeszítést követel, melyet hosszú időn át nem mindenki bír egyformán s így meg kell választani jól az életpályát, és megfogadni azt, amit a zseniáltság egybehangzóan követelnek: eleget dolgozni, eleget pihenni, kellően aludni.

Az életkornak is van hatása az idegességre. — Általában azt tapasztaljuk, hogy a nőknél a 15-30, a férfiaknál inkább a 25-40 év közötti időszak az, melyben

leggyakorabbi az idegesség. — Ez a tény kapcsolatban van azzal, hogy a nőknél a fejlődés hamarabb köszönt be; a férfiaknál a 25-40 év közötti időszak az, melyben az idegrendszer a legnagyobb erő kifejtést kénytelen elvégezni, s így természetesen, hogy az idegesség is legnagyobb. A gyermekkor sem immunis az idegesség ellenében, a leánygyermeknél a 6, fiuknál a 8-10-ik év az ahol az idegesség már elég gyakran jelentkezik. — De itt kénytelen vagyok megemlíteni, hogy a gyermekek idegességének gyakran a szülők az okai, s mikor a kis nebuló földhöz üti magát, és kezd rángatózni, mert nem kapott almát, az anya részvétellel, szánakozó arccal mondja, hogy szegény gyermek milyen ideges, pedig ilyenkor, mint az automobilisták mondják egy kis előgyújtás gyógyító hatással lenne. — Általában nem helyes nevelésnek tartom, mikor a szülők gyermekeik helytelen magaviseletét, duraságát, engedetlenségét a gyermek előtt idegességnek minősítik, mert ezzel felbiztatjuk a meg nem engedhető eszelekmények végzésére, melyre már a szankciót előre megadják. — Észszerű neveléssel még a meglevő nervozitást is meglehet szüntetni.

Nagyon feltűnő a foglalkozás hatása a nervozitásra. — E tekintetben a következő sorrendet lehet megállapítani: legidege- sebbek a kereskedők, azután a tisztviselő- lők, tanítók és tanítónők, művészek, mű- vésznők, orvosok, lelkészek, tudósok, föld- művelők. — Látható e sorozatból, hogy a kereskedő, vállalkozó, üzérkedő ember leg-

nagyobb mértékben használja ki idegrend- szerét, ennél fogva ezek között legtöbb az ideges, viszont a sorozat legutolsó lepedő- jén a földműves áll, ki tényleg, foglalko- zásánál fogva legkevésbé teszi ki ideg- rendszerét oly sérelmeknek, melyek ideg- ességre vezetnek. — Egy szóval, minél nagyobb a szellemi működés, melyet va- laki kifejtteni kénytelen, annál nagyobb a veszedelem is, hogy az idegességet vala- mely formájában megkapja. — Mert az agyvelő rendkívül kényes egy gépezet, melyet büntetés nélkül megerőltetni nem lehet.

Nagy hatása van az idegesség, kitérő- sére nézve az állapotnak is. — Általáno- san ismert tény, hogy a házias élet bizo- nyos tekintetben immunissá tesz az ideg- esség ellen. — Feltűnően sok az ideges az agglagények és az öreg hajadonok között. Az öreg garzonok között talán azért, mert valószínűn rendetlen életmódot folytatnak, az öreg hajadonok között talán azért no mert rájuk fogják, de voltaképpen azért, mert az egyedül lét, a támasz hiánya, s az öreg- ség ridegsége előre veti árnyékát s világ fájdalmas nervozitást szállja meg érzékeny kedélyket.

Az egyénileg hajlamosító okok közül első helyen áll az öröklés mozzanata. — Evvel mi emberek tényleg vajmi keveset törő- dünk, de annál többet a praktikus gazda, ki nagyon is ismeri az öröklés tanát, s óvakodik oly fajtájú állatokat vásárolni, vagy tovább tenyészteni, melyek származása nem jó. — Az öröklött idegesség összeesik avval amit előadásom elején

Hátralék 57656 kor. 45 fill
 Összehasonlítás az 1912. évi befizetési eredménnyel befizetés

1912. év január okt. hóban 932662 kor. 83 fill
 1912 év nov. hóban 181661 kor. 68 fill,

Összesen: 1114324 kor. 54 fill

Az 1913. évi befizetési eredmény tehát 1912. év január okt. hónapban elértnél 40266 kor. 61 fillérrel kisebb 1912 november hóban 20840 kor 50 fill nagyobb

Hadmentességi díj.

Hátralék 1912. év végén 24281 kor. 15 fill.
 Az 1913. évi hadmentességi díj-tartozásnak és utólagos előírásnak

IV. évnegyedi esedékes része 964 kor. — fill

Összes tartozás: 25245 kor. 15 fill.

Törlesztés 3515 kor. 40 fill

Megállapított tartozás 21729 kor. 75 fill

Befizetés.

1913. év január okt. hóban 1193 kor. 44 fill

1913 év nov. hóban 6395 kor. 72 fill.

Összesen: 18259 kor. 16 fill.

Hátralék 3370 kor 59 fill

Az 1912. év január okt. hóban befizetett 13906 kor. 62 fill.

1912. év november hóban 4891 kor. 68 fill.

Összesen: 18801 kor. 30 fill.

Az 1913 évi befizetési eredmény tehát az 1912. évi befizetési eredménnyel szemben és pedig január okt. havi 1943 kor. 18 fillérrel kisebb ellenben a november havi 1501 kor 04 fillérrel nagyobb.

Előírt az elmúlt hóban.

Egyenesadóban 1132 kor. 29 fill.

Haddijban 173 kor. — fill

Országos betegápolási pótadóban 43 kor. 60 fill

Összesen: 1348 kor. 89 fill

Törlesztett azon hóban.

Egyenesadóban 4566 kor. 24 fill

Haddijban 2 kor. 60 fill.

Országos betegápolási pótadóban 167 kor. 92 fill

Összesen: 4736 kor. 76 fill

Fizetési halasztás kedvezménye engedélyezett egyenesadóban egy eset 70 kor 10 fill. illetékben (6 eset) 9827 kor. 9 fill. Ideiglenes házádomenteség 10 évre, 18 esetben.

A hétről.

— december 12

A NEGYEDIK SZABAD LICEUMI EST.

E hó 10-én tartotta az ipolysági szabad liceum negyedik estjét, az előzőkhez hasonlóan érdeklődő nagy közönség jelenlétében.

Jelentős mozzanata volt az estnek Rác Pál sokatigörően bontakozó tehetségű potétánk egy komoly tanulmánya: *A regény és novella írás aranykora a 19 század második felében a külföldi irodalomban.* A felolvasás főbb fejezetei: A regény és novella útja a legrégebb időtől a mai napig. A mese és a realista regényírás. A realizmus jellemzése. A Balsackal kezdődő francia realizmus és naturalizmus ismertetése és hatása a többi nemzetek irodalmára a legújabb időig. A francia regényírás nagyjai — részletesen Balsac, Flaubert, Goncourt, Daudet, Zola, Maupassant, Anatola Francee. Az angol regény és novella — Dickens, Thackeray, Wilde, Az olasz irodalom — D'Annunzio, a Spanyol irodalom — Alarcón, a Német irodalom — Meyer Konrad — Keller Gottfried — a svéd-norvég-dán és holland irodalom — Jakobsen — Strindberg. Az osztrákok. Az orosz irodalom — Turgenyev — Dosztojevskij Tolsztoj — Csehov — Gorkij — A lengyelek. — Befejzésül az olvasásról — s a jövő regényírásáról elmélkedett

A komoly tanulmányok alapján, nagy elmélyedéssel készült felolvasás jelentőségét emelte az előadás világhossága, a tömör lendületes stílus, s az az érdem, hogy az anyag feldolgozásában önálló és egyéni is tudott lenni. A közönség figyelmét az egy óráig tartó felolvasás mindvégig lekötötte, s Rác Pál a méltánylás zajos tettségnyilvánítása között hagyhatta el a felolvasó asztalt.

Vonzó érdekességű zeneszám következett most. Kovács S. Mici ami dédelgetett amatór-primadonnánk, a ki máskor az ő tökéletes énekművészetével szokott gyönyörködtetni, ezúttal új téren mutatkozott be. Schubert egy zongoratrióját csellóval kiegészítve átírta zongora kvartetté, és a műhöz valóságos új partitúrát készített. A tartalomban és formában előkelő alkotás így került ez este a közönség elé.

Kovács Mici a zongorarészt, Kovács Nussy a primhegedűt, Maurer Endre főgimnáziumi tanár a másodhegedűt, Kovács Biri a csellót játszotta. Az uniszónó egész szépségében érvényesült a ritka egyöntetű előadásban, és sehol egy rikitóbb szín, egy diszsonáns elhuzás nem zavarta a hatás nemes egyszerűségét.

A közönség felviharzó tapssal jutalmazta a kis művészársaságot, mely az elismerés viszonzásául Mozart egy fris és bájos apróságát adta ráadásul.

Igen bántólag hatott, hogy mikor főleg az iparos és kereskedő lakosság köréből merült fel szinte szemrehányólag a kívánság, hogy a délutáni előadásokkal mintegy lehetetlenné tétve az ő számukra a szabad liceum látogatását, újból az esti órákat jelöljék ki a felolvasások idejéül: akkor a közönségnek ez a része nem méltányolta a rendezőség előzékenységét s nem jelent meg oly számban, mely a hangoztatott álláspontot igazolná. Jól tudjuk, hogy mindenki érdekét kielégíteni nem lehet, de ha már az új intézmény szervezője magára vállalja a rendezés fáradságos munkáját s vállalja azt a sok kellemetlenséget, mellyel a legkülönbözőbb kívánságok teljesítésének törekvése jár: legalább az előadások nagy látogatottsága mutassa meg, hogy a fáradozás hiábavaló nem volt.

Az estén jelenvolt hölgyek névsora:

Ambros Béláné, Bá. Berkó Istvánné, Batha Lászlóné, Berky Istvánné, Berczeller Olga. özv. Egressy Lászlóné, Fodor Vilmosné drné, Gerle Gici, Himmler Miksáné, Piki és Janka, Halász Ferencné, Hoffmann Elvira, ifj. Halász Sándorné, Halász Sándorné, Holló Józsefné drné, Hegyesi Rózi Hederváry Lajosné Jagasich Sándorné drné, Nedeczky Pálné (Felsőtúr.)

Ku.ka Miksáné, Kovács S. Endréné, Mici, Neszi és Biri Kátser Sándorné és Juliska, Koffler Karolin, Keller Ilka, Lipovszky Margit, László Sándorné, Katica és Margit, Lamos Elemérné és Mancsi, Markstein Dezsóné, özv. Rurik Gyuláné, özv. Rác Imréné, özv. Schwarz Adolfné, Sirsich Elemérné, Sági Benőné drné, Sebestyén Miksáné drné, Schmidl Zsigmondné, özv. Sárpy Béláné,

Tölgessy Ferencné drné, Udvardi Józsa. özv. Vöröss Gyuláné és Mica, Vermes Józsefné. Váradi Jakabné drné, Wales Elza, Wertheimer Juliska, Zmeskall Györgyné.

ideges habitusnak ideges alkat neve alatt említettem. Kifejeztem már akkor, hogy ha valaki ideges alkatu, még nem okvetlen szükséges, hogy később „ideges” legyen; — ez csak annyit jelent, hogy az illető idegrendszere sérülékenyebb, mint másé, jobban kell vigyázni, ókszerűbben kell élnie mint másnak. — Mert tisztelt hölgyeim és uraim nem bujhatunk ki a nagy természet törvényei alól; számtalanszor tapasztaljuk, hogy az előzők átvészelt utódoikra nem csak jó, de rossz tulajdonságaikat is. — A legnagyobb kincs, amit a szülők gyermekeiknek hátra hagyhatnak, az egészség, s nem a birtok és nem a pénz! A szociális kérdések között ma egy sem fontosabb, mint az átöröklés kérdése. — A megoldás első pillanatra rendkívül nehéznek látszik, de ha egy kissé mélyebben nézünk a viszonyokba, a megoldás útjait megtaláljuk. — Vegyük a tény, úgy ahogy van: az idegesség átöröklődik az utódokra. — A leghelyesebbnek látszó megoldás az volna, hogy az idegeseknek nem szabad házasságra lépni. — Igen, de akkor a kötött házasságok legalább egy harmadát nem lehetne megengedni; s ez a körülmény bizonyos tekintetben még fokozná is a kalamitást, mert elvitáztatlan tény, hogy a házias élet valóságos orvossága igen sok idegesnek. — A szerető hitves, a házias élet boldogsága és örömei megnyugtattják az idegrendszert; a befelé fordult figyelem így a külvilág felé preperálódik, az akarat erő hatványosodik, mert van egy rugó „a család” mely-

nek tudata acélosabb — összműködésre gerjeszti a nervózusnak szerte kalandozó gondolatait. — Ezenkívül a háziasélet morálja is emelődik, nemesítőleg hat, a világ örömeiben talán akaratan kívül is elmerült férfira; mind testileg, mind lelkileg egészségesebb viszonyok közé jut az illető. Ugyanez áll a nőre is. — A házias együttlét ő rá nézve is hatalmas rugója az idegrendszer egészséges együttműködésének. Megszűnnek az édeskés ábrándok, a fantázia reális valósággá válik, a nő lelkében kidomborodik az önállóság, a terhek és gondok megerősítik a hajlékony akaratot, a legkülönfélébb reflexeknek hatalmas gáttal szolgál a „megélés” komoly valósága. S így számtalanszor látni, hogy az ideges nő, a házasság kötelékében boldog asszony lett. — Tehát végső tanulság az, hogy az idegesek csak lépjenek házasságra.

Ennél a tanácsnál azonban soknak a hölgyek és urak között az a gondolata támad, hogy lehet az, mikor a „család” szó, békeességben jó viszonyban és csöndességben élő emberek társaságát jelenti, s hogy lehet mégis az, hogy az idegességnél a házasságot ajánlom, mikor az kizárja az idegeseknél hókör, nyugodt, csöndes együttélést. — A dolog tudniillik úgy áll, hogy van sok fiatal ember, aki ideg rendszerének és testi szervezetének alkotásánál fogva egyáltalán hajlamosítva van az idegességre. — Ezeknek a legény élet nem jót tesz; sok féle idegeket rontó kisértésnek. alkalomnak vannak kitéve, a vendéglőkben olrontják gyomrukát — nem alusszák ki

magukat jól, többet isznak, sokat dohányoznak; életükben nincs nyugvópont, semmi magaslatos célra nem törekednek, az iskolában beléjük nevelt idealizmus elvész, blazirtakká, életuntakká válnak. — Ezeknek ha egy leányba bele szeretnek, a házias élet nyugodt rendes medre, a testi gondozás melyben részesülnek, de az okos asszonykának nemesítő hatása is valóságos áldás: a házias élet idill esendje és morálja megóvja őket minden ideg rendszerüket rontó káros hatástól, törekvésük, gondolat világuk fenkölt célt és nyugvó pontot talál és pár hónap alatt jobban meg gyógyulnak mint ha beszédtek volna a világ összes patikáját. — Természetesen ennek feltétele egy nyugodt, okos nem ideges asszonyka, mert ha az asszony is ideges, akkor baj van.

S ha az ideges fiatal embernél a házasság orvosság, ugyanaz áll az idegességre hajlamos leányokra is. Persze a megoklás a leányokra nézve egészen más. A nőknél az idegrendszernek az a része van tulsulyban, a mely az érzelmi világra vonatkozik, azért oly mély érzelműek, nemesen gondolkodók, önteláldozók, könnyen vezethetők és könyörületesek, de ingadozók is a hölgyek. — Ellenben a férfiak jellemében az akarat acélosága, a bátorság, a tetterő, a vezető és uralkodói hajlam és a vaslogika az, ami leginkább kidomborodik. A női jellem lágyasága, szelidsége, étherikus volta kétségkívül imponál a férfiak; az öntudatlanul magán hordott gyen-

Az állatvédő egyesület közgyűlése.

A Hontvármegyei Állatvédő Egyesület e hó 5-én tartotta évi közgyűlését Draskóczy Jenő elnöklése mellett.

Az elnöki megnyitó után Bolgár István az egyesület titkára terjesztette elő jelentését.

A jelentés szerint az egyesület tagjainak száma érvendően szaporodik, két alapító és 177 rendszeres tagja van.

Buzás István szobi róm. kath. plébános, az egyesület rendes tagja a szobi Luiza intézetben állatvédelmi ünnepélyt rendezett, melynek jövedelméből az egyesület céljaira 50 koronát küldött be.

Kiváló eredménnyel működött az egyesület a kártékony szarkák pusztítása érdekében. A kitűzött díjak ellenében beszoigáltattak 31 drb. szarka tojást, 82 drb. öreg szarka fejet, 1132 drb. fiók szarka fejet, a tojások darabjéért 2 fillért a fiók szarkák fejéért 4 10 fillért, öregekért 4 20 fillért összesen 132 korona 23 fillért fizetett ki az egyesület.

E szép eredmény jó részt annak köszönhető, hogy a vármegye alispánja a községi előjárók útján figyelmeztette a közönséget a pusztításra illetve annak díjazására s a körjegyzők lelkesen buzgólkodtak ezen kártékony madarak pusztítása-ja felek beszédese és elküldése érdekében.

Az Országos Állatvédő Egyesület 10 drb. falitáblát és különféle kiadmányokat küldött, melyeket a tagok és egyes iskolák között kiosztottak.

A földmívelésügyi miniszter a m. kir. Ornithológiai központ útján 100 drb. fészkek odut adományozott, melyeket az egyesület a tagok és tanítók között kiosztott.

Kiosztott azonkívül tagjai közt 7 drb. galambduc etetőt 16 drb. ablak etetőt.

Az állatkinzások megakadályozása illetve megtorlása végett megkereste az egyesület a járási főszolgabirákat és Ipolyság nagyközség előjáróságát.

Pálfi Péter várm. kir. tanfelügyelő a Honti Tanügyben felhívta a tanítói kar figyelmét az állatvédelemre. S általában véve a kir. tanfelügyelő részéről az egyesület sok jó akaratot tapasztalt.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a jelentésbe foglalt indítványokra a következő határozatokat hozta: Az elhalt tagok elhunytá fellet részvétét fejezte ki. Új tagokul felvette: B-eznay János állomás előljárót, Vadas János törvh. utmester, Toldy Zsigmond gazd. egy. titkár és Becsey László pénzügyi fogalmazót.

Köszönetét nyilvánította Buzás István szobi róm. kat. plébános, Sz. Rózsa Alojzia intézeti főnőknőnek, azonkívül Himmler Sándor dr. Dabis Antal, dr. Schmid Arthur, Gál Jánosnak, végül Pálfi Péter kir. tanfelügyelőnek.

Árva József pénztáros bemutatta az egyesület 1914. évi költségvetését — hozzá szólás nélkül általános helyesléssel elfogadták.

Ezután pénztárnok javaslatára a közgyűlés az 1914. évi gyermeknaptárakból 600 drb. megrendelését határozta e.

Végül az indítványok során Trupp Kálmán javasolta, hogy az állatkinzások és a gyakori ebzárlatok miatt keresse meg ez egyesület a vármegye alispánját. Eggenhofer Lipót hozzászólása után a közgyűlés az indítványnak az állatkinzásra vonatkozó részét magáévá tette azonban az ebzárlatokra vonatkozó része felett napirendre tért, mivel a vármegye területén tapasztalható számos veszteségi eset a legszigorubb hatósági intézkedéseket is indokoltá teszi.

Végül elnök felkérte a tagokat, hogy a beköszöntött tél folyamán az éhező madarakat megfelelő élelemmel gyámolítsák s a fészkeküket már most tisztítsák ki s friss fűrészpör és homokkal lássák el.

Több tárgy nem lévén, az elnök a tagok üdvözlése után a közgyűlést berekesztette.

— **A főispán Selmecen.** Ivánka István vármegyénk főispánja e hó 9-én Selmecere utazott, ahol elnökölt a törvényhatóság az a napi rendes közgyűlésén, e hó 10-én pedig közigazgatásbizottság ülésén. Onnét Pesten keresztül e hó 11-én este érkezett haza.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága e hó 18-ik napján d. e. 10 órakor Ivánka István főispán elnöklése mellett rendkívüli

közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyait előkészítő állandó választmány e hó 17-ik napján d. e. 10 órakor ül össze. A tárgysor 89 pontból áll.

— **Képviseletestületi közgyűlés.** Ipolyság képviselőtestülete e hó 10-én délután 3 órakor közgyűlést tartott, melyen folyó ügyeket intézett el.

— **A Diák Segítő Egylet új tagjai.**

Jelentettük, hogy a főgimnázium igazgatósága kérelemmel fordult a megyei törvényhatósági bizottság tagjaihoz részben az egyesületbe való belépés, részben adományok gyűjtése céljából. A felhívásnak eddig is szép eredménye van. Az első, ki a meleg hangú kérelemre válaszolt, a vármegye legtekintélyesebb birtokosa Csernoch János dr. hercegprímás ki a segítő-egyesület alapító tagjainak sorába lépett. Nagy jelentőséget tulajdonítunk ténynek, mert a könyörületesség nemes eslekedettének gyakorlásában annyira igénybe vett egyházi mindenesetre nagyfokú érdeklődését mutatja a 200 K alapítótagsági díj elküldése. Alapítótágokul léptek be azon kívül özv. Paczoly Jánosné szül. Majthényi Kamilla báróné Deméden és Winter Sándor és fiai Pöstyénben; rendes tagokul Brack Ignác, Bárdos János, Wertheimer József, Janák Sándor Ipolyság Breznay János és Badinszky Pál Ipolyszakálon, Kramár János Lissón, Thék Endre Budapesten, Polacsek Ármán Kisturon, továbbá Alsószemeréd, Tésa és Ipolyvisk községek. Rudnay Béla orsz. képviselő pedig az egyesületnek 20 koronát adományozott. A nemes példa szolgáljon buzdításul azoknak, kiknek még nem állott módjukban főgimnáziumunk szegény diákjait gyámolítani.

geség, és védtelenség állapota az, ami a férfit a nő lovagjává avatja. Az idegesnek vezetőre, gyámolítóra van szüksége, aki lenyeli az érzelmi világot, a burjánzó indáit, aki érzetekkel redukálja a felesleges indulatokat. A szerető férj egész öntudatlanul a szuggéráló orvos szerepét viszi, midőn folytonos érintkezés útján a túlfokozott érzések, ide-oda hullámozó tömegébe saját gondolkodásának egyéniségét, keménységét és elhatározásának szívósságát oltja be — Ezért mondjuk, hogy a férj képes feleséget szeretni, nem a szó szerinti értelmében, hanem a szellemi erő helyes és célszerű kezelésében. Erre van szüksége az ideges fiatal asszonynak, s innen van, hogy a legpuhább, legingadozóbb lelkületű leány, aki annak előtté mindég a felhőkben álmodozott, mint asszony, rövid pár hónap alatt a kötelességek komoly teljesítésének, s higgadt élet nézetnek valóságos példaképévé válik.

Tehát végső elemzésben a házasság élet fejelemé az, ami a kedvező eredményt előidézi.

Nagyon figyelemre méltó körülmény azonban az, hogy a tisztán szerelmi házasságokban az ideges férfi rendszeren ideges nőt vesz feleségül. A gondolkodásnak és érzésnek majdnem homespatikus szimpatiaja jut ilyenkor érvényre: az ideges természetű férfi, ugyan ilyen leánnyal jobban szimpatizál, mint a nem idegessel; a közéletben az utóbbira azt szokták mondani

aza leány nyugodt, hideg, nincs temperamentuma, pedig aza szigorú kritika, — nagyon jó és kedvező kritika. — A házasság felek idegessége nem tartozik a legkellemesebb események közé; addig míg a röpke szerelmi láz tart, minden rendben van s csak azután jönnek az elkerülhetetlen összeütközések. — Hogy ilyenkor mindég az ideges asszony huzza a rövidebbet, az bizonyos. — A tanulság ebből az, hogy az ideges leánynak szülői válasszák meg lehetőleg a férj jelöltet, ami a szülőkre nem egyszer nagyon komoly feladatot ró.

Az idegesség ragadás, de ezuttal nem akarok a XIV. és a későbbi századok ideges járványaira kiterjeszkedni, csak a házasság felek közötti idegesség átragadásáról beszélek, amiben azaz érdekes és említésre méltó, hogy a nők idegessége inkább ráragad a férjekre, mint megfordítva. — Oka ezen különös sajátosságnak az, hogy a férjnek rendszerint már udvariasságból, de mondjuk szerető gyengédségből, a családi élet határai között alá vetik gondolkodásukat a feleségnek, amit a gunyolódni szeretők egyszóval papucsoknak neveznek. — Hányan vagyunk ebben a társaságban, akik feje fölött aza bizonyos papucs leng. Azért ragad a nő idegessége jobban a férfire, mint a férjé a feleségre, mert a férfi idegessége bizonyos mértékig durvább, mint a nőké, s így annak a finomabb érzésű női lelkület inkább ellen áll. — Ellenben a nők idegessége inkább simább,

behizelgőbb, inkább belopódzik a szívekbe, és az orvos gyakran van abban a helyzetben, hogy a férj idegességében ráismer a feleség nervozitásaira.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Az idegességről, az idegesség különféle alakjairól, az idegesség nyilvánulásáról, az ideg élet és működés fonakságáról, a hisztériáról, a hipnózisról, még órákig lehetne beszélni, de már tovább nem merem igénybevenni a tisztelt hallgatóság türelmét. — Csak még annyit akarok megjegyezni, hogy az ideg betegségeket, mint általában a betegségek legnagyobb részét, sokkal könnyebb megelőzni, mint meggyógyítani. — A megelőzés abban áll, hogy kerüljük úgy a munkában, mint a pihenésben — mert a tunyaság is egyik oka lehet az idegességnek — és az élvezetekben azt ami sok, minden irányban a józan mérsékletességet tartjuk meg, a nevelésben is a természetes józan ész legyen a pedagógiai irány. A gyógyszerek közül csak a legkellemesebbet, a házasságot emlittem. — Hisz a gyógyszereket is úgy szeretjük beadni, ha a gyógyszer keserűségét egy kis édes sziruppal édesítjük, s ha hallgatóságom közül csak egyet is sikerült felolvasásommal az idegességtől megmenteni, s ha azt látnám, hogy az általam ajánlott gyógyszer a hallgatóságom közül csak egy páris bevénne és egy boldog ideggyógyító házasság jönne létre, úgy a mai este eredményével meg lennék elégedve.

— **A szabad liceum Eötvös ünnepe.** Eötvös József báró születésének 100-ik évfordulóján az egész ország finomabb érzésű lakossága keresett alkalmat, hogy hálával hódoljon a férfi emlékének, aki a XIX. század magyar történetében méltán sorakozik a legelső közt. Széchenyi, Kossuth, Deák, Eötvös a forrongásban levő, újja születni akaró magyar állam és társadalom olyan vezéregyéniségei, akik külön-külön egy-egy, évszázadokra kiható politikai irányzat megtestesítői. Ma, midőn az ideálkeresésre oly nagy a szükségünk, érthető, hogy sokkal fokozottabb tisztelettel elevenedik fel lelkünkben az első magyar közoktatási miniszter alakja, kinek eszménye: *Magyarország jobb jövőjének a nép szellemi művelése s Nyugathoz emelése által való megteremtése*

A szabad liceum vezetősége ép azért hazafias kötelességének tartotta, hogy a maga szerény keretei közt a város ünnepvé is tegye Eötvös emlékét s ezért a f. hó 17-iki, szerdai estjét neki szenteli. Az est műsor-számai következők: 1. Sajó Sándor Eötvös című ódáját szavalja Vajda István tankarékpenztári könyvelő, 2. Eötvös József báró mint ember, ismerteti Maláricsik Lajos főgimnáziumi tanár, 3. Eötvös: Vár és Kunyhó melódra Kovács S. Mici zongora kíséretében előadja Daskóczy Margit 4. Eötvös: Végrendelet, éneklék 4 hangra ifj. Ambrózy Sándor, Berky István, Herczeg József dr., Magyar Béla dr., Maláricsik Lajos, Maurer Endre, Pólya Sándor dr., Porubszky Géza dr., Sirsich Elemér, Szoboszlay György. — Megvagyunk győződve, hogy a közönség s teljesíteni fogja kötelességét, amidőn a részére nyújtott élvezetért méltánylást, nagyfokú érdeklődést várunk. Az ünnepség kezdete este negyed kilenc órákor lesz, belépődíj a rendes.

— **Az igazságügy köréből.** A király Gerle Jakab ipolysági kir. törvényszéki bírónak az ítélőtáblabírói címet és jellegét adományozta.

— A király Kapp Hugó dr. lévai gyakorló ügyvédet a vámosmikolai kir. járásbíróhoz albiróvá nevezte ki.

— **Pártgyűlés** A Hontmegyei Nemzeti Munkapárt e hó 17-én délután 4 órákor Ipolyságon a Pannónia szállodában Bolvár János megyei pártelnök elnöklése mellett pártgyűlést fog tartani.

— **A vallás alap ellenőrző bizottsága.** A király Haydin Károly földbirtokost a Csernoch János dr. hercegprímás elnöklése alatt működő, a magyar vallás- és tanulmányi alapra felügyelő, és azok kezelését ellenőrző bizottság tagjává három évre kinevezte

— **A H. G. E. közgyűlése.** A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület e hó 30-án délután 10 órákor a vármegyház kistermében Ivánka István főispán elnöklése mellett XI-ik rendes közgyűlést fogja megtartani. A közgyűlés tárgysora: 1. Az igazgató választmány évi jelentése. 2. Tiszt-

újítás: elnök és 2 alelnök, pénztárnok választása. 3. Az igazgató választmány tagjai sorában megürült helyek választás utján betöltése. 4. A számadásokat felülvizsgáló bizottság megválasztása. 5. Jövő évi költségelőirányzat és munkaterv megállapítása. 6. Időközben beérkezett sürgős ügyek és indítványok.

— **Sajó Sándor előléptetése.** A vallás és közoktatásiügyi m. kir. miniszter Sajó Sándor budapesti főgimnáziumi tanárt, az országos nevű költőt városunk szülöttét a VII. fizetési osztály 3. fokozatába nevezte ki.

— **Hangverseny a diákasztal javára.** Társadalmunk vezető körében mozgalom indult meg, hogy az ipolysági főgimnázium segítő egyesülete, illetőleg az általa létesítendő diákasztal javára február 7-én nagyobb szabású hangversenyt rendezzenek. Ugy a szép cél, mint a hangverseny bizonyára magas színvonala előre is számot tartanak az egész megye közönségének érdeklődésére.

— **Az ipolysági Népszövetség.** Lelkes és elég tekintélyes számu haligatóság előtt folyt le Ipolyságon e hó 8-án a r. kat. iskola termében a kat. Népszövetség helyi szervezetének gyűlése. — Jelenvoltak körülbelül 140—160-an. Schreiber Aladár esperes, helyi igazgatónak a Népszövetségről mint társadalmi tényezőről mondott magas bevezető szavai után Porubszky Géza dr. tartotta meg szabadelőadását a Népszövetség célja és szociális jelentősége címen. Kiemelte, hogy a népszövetség nem politikai párt, hanem a táborba szálló katolikusok serege, szereteten alapuló káposcs. mely a ker. hitet viszi a hitetlenség elleni harcba és a ker. hitelvek alapján akarja irányítani a társadalmi mozgalmak minden fázisát. Külföldi és hazai statisztikai adatokkal világítja meg a felekezeti számarányukhoz mért anyagi jólétet. Végső következtetéseit Mirebeau jelszavához vezeti: „tiz ember egyesülve, száz szétválasztott embert megremegtet”. Okolicsányi Tibor dr. ügyvéd számolt be ezután a Népszövetség jogvédő, gazdasági és biztosítási irodájának 1912. évi működéséről. A Népszövetség 135 helyen 185 ügyvéddel dolgozott és a tagoknak több mint 33 ezer ügyet intézte el. Részletezte még a gazdasági és biztosítási iroda népművelő tevékenységét és lelkesen buzdítva a tagokat a minél szélesebb körű szövetkezésekre. Az indítványok során egyhangú lelkesedéssel fogadták el Okolicsányi István indítványát, hogy időszerű kérdések megbeszélésére és népművelési eszmék terjesztésére a helyi népszövetség a ker. intelligencia támogatásával többször fog összejövetelt tartani. A gyűlés végén Schreiber Aladár záróbeszédjében megköszönte a résztvevők szives megjelenését. A 297 ezer tagot számláló országos népszövetség helyi szervezetének ezideig 246 tagja van. Belépésre jelentkezni lehet a csoportvezetőknél és a plébánián. Tagsági díj egy évre 1 (egy) korona, melynek ellenében egy naptár és gyakorlati ismeret terjesztő füzeteket kézbesít a népszövetség.

— **A csendőrség köréből.** Sikorszki Zsigmond ipolysági csendőrszárnyparancsnokot hasonminőségben Brassóba helyezték át, és helyét Nemessényi Lajos balassagyarmati csendőrfőnaggyal töltötték be.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A munkásbiztosítás és betegsegélyezésről szóló évi XIX. törvénycikk nagy terhet ró különösen a kisiparosokra. Hazánk összes ipartestületi e tárgyban e hó 14-én demonstratív közgyűlést tartanak, hogy kimutatni igyekezzenek a helyzet méltánytalanságát. Ettől indítatva az Ipolysági Ált. Ipartestület is a fent jelzett napon Ipolyságon a városháza kistermében délután 3 órákor Pelikan Ferenc elnöklése mellett rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya az 1907. évi XIX. t.-c. módosítása.

— **Halálozás.** özv. Kirez Lipótné Budapestben meghalt. Holttestét Komáromba szállították, és e hó 11-én az ottani izraelita temetőben helyezték el örök nyugalomra. Az elhunyt matronában Mühlstein Gabor ipolysági ügyvéd felesége édes anyját gyászolja.

— **A nem igazi tél.** Mig Amerikában igazi és förtelmes tél garázdalkodik, addig nálunk csak silány utánzatot látjuk, lueskos, hideg kellemetlenségeivel, de a száraz fagy, a havas és jeges világ szépségei nélkül. Kedden ugyan immel ámmal hozzáfogott a hó az eséshez, egy napig fehér volt a háztető, és az utca, de az olvadás folytán ismét piszkos luesokká vált körülöttünk minden. Ugy látszik egész decemberben se lesz igazi karaktere a télnek, mert Meteor is így jósol: Erős hideget várhatunk 13 körül, s ezes esetleg viharos jelleggel; mely utóbbit támogatja a 15-iki változási nap is. Nagyobb mérvű csapadék fejlődése 21-ike körül várható, melyet követőleg némi enyhület is következik be 26—27 hatása folytán, a melyet azonban a 29-iki Jupiter befolyása fog ismét a hideg jelleg felé terelni. December hó változási napjai: 1 hideg, 2 enyhült, 5—7 száraz, 13 hideg, 15 szeles, hideg, 21 csapadékos, 26 enyhült, 27 csapadékos, 29 hideg jelleggel.

— **Öngyilkosság.** E hó 7-én Pintér András térsai lakos hosszu betegsége miatt elkeseredve az istállóban felakasztotta magát. Mire rátaláltak már meg volt halva.

— **Harcban a sorvadás ellen.** Előkelő orvosok már körülbelül 20 év óta rendelik a tüdőerősítő, és jóízű Sirolin „Roche“-t mely étvágyat és erőnövekvést idéz elő. Természetesen ez a jó szer egy egész sereg utánzatra talált. Tehát a ki a gyógyszerárban Sirolin „Roche“-t vesz ne adasson magának mást mint éppen Sirolin „Roche“-t, hogy valóban a Sirolin hatásában részesüljön. Ez a beteg légzési szervek sikeres gyógyításánál különös fontossággal bír.

— **Halálos szerencsétlenség.** Házik Mihály szárdi lakos e hó 6-án a lonti határban egy tejes kocsi ról leesett, a kocsit rádől és agyonnyomta, Halva szállították haza.

— **A gazdaközönség szives tudomására** hozom, hogy Hofherr Schrantz és Clayton Shuttlesworth gépgyáranak képvis-

SIROLIN „ROCHE“-t használjunk légzőszerveink védelmére

Mi a Sirolin „Roche“?

A Sirolin „Roche“ oly gyógyszer, amely tudományos alapon jól emészthető, nem irritáló Guajacolcsapadékból állították elő és a Guajacolnak csak jótékony hatású alkotórészt tartalmazza. Célészere összetétele és kitűnő mellékhatájdonsága mellett, ki tűnő ízű és étvágygerjesztő is lévén, az összes orvosok rokonszenvét megnyerte.

A gyógytárban határozottan Sirolin „Roche“-t kérjünk és gondunk legyen arra, hogy házigyógytárunkból sohasem hiányozzék egy üveg Sirolin „Roche“.

Ki használja a Sirolin „Roche“-t?

Mindenki mint óvatossági kurát a légzőszervek megbetegedése ellen. **Köhögések** és olyanok, akik krónikus tüdőhurutban szenvednek. **Tüdőbajok** és aszmatikusok megkönynyebbülésű és étvágygerjesztésül. **Influenzások** javulás és erősítés céljából **Skrofulások**, mirigydagadtatott gyermekek szem- és orrhurutosok, hörghurutosok sikeresen használhatják.

Mi a Sirolin „Roche“ hatása?

A Sirolin „Roche“ megrövidíti a gyógyulást elősegíti a váladékelvezést, megszüntet köhögéssingert, éjjeli izzadást és lázt, a légzőszerveknek ellenálló erőt ad. Fentit tulajdonságai folytán óvatossági kurát van predestinálva. A Sirolin „Roche“ elősegíti az emésztést és ezzel javítja az erőállapotot, gyarapítja a testsúlyt és a jó közérzetet.

seletét elvállaltam. Szükséglet esetén kérem külön ajánlatom bekérni *alkatrészek* kisebb gazdasági gépeket állandóan raktáron tartok. Használt gépeket becserelek *Berczeller Jenő Ipolyság.*

— **Magyar karácsonyi ipar.** A karácsonyi és újévi vásár küszöbén, — minden esztendőben, — végighallik egy kérő hang: magyar iparcikkeket vásároljunk! Fogadjuk szeretetünkbe, a szeretet ünnepén a magyar ipart is. Magyar elme, magyar kéz munkáját. És ez valóban a legszebb és leghasznosabb megnyilatkozása is a nemzeti kérdésnek: a magyar munkapártolása. Hiszen megérdemli a magyar ipar, hogy megkapja jogos részét ő is a szeretet adójából! A szereteteinknek vett ajándékban, adjunk egyuttal ajándékot a magyar iparnak is, és így ami karácsonyunk valóságos magyar, igazi, nemzeti karácsony lesz!

— **Egy költséges sport** a rossz áruknak vásárlása. Ne az ár határozzon mindig, hanem kíséreljünk meg mindent és csak a legjobbat tartsuk meg, mert csak a jó áru valóban olcsó. Csak így magyarázhatni meg ezt az egyhangú ítéletet a Schicht féle „Szarvas”-szappanra, mely egy háztartásban sem hiányzik és amely naponta milliószor jönnek találattik. Szappan és szappan közt nagyobb a különbség, mint ahogy azt sokan gondolják. Míg a rossz szappan a fehérenemű fonadékját rövid idő alatt valóban szétbomlasztja, addig egy töltetlen tisztá szinszappan évekig úgy tartja meg, mintha az új volna, megakadályozza a korai elszakadást, egy hőfokér fényt kölcsönöz neki és nagyon szennyes ruhát is tisztára mos aránylag rövid idő alatt fáradtság nélkül. Ezeket a jó tulajdonságokat a Schicht-féle „Szarvas”-szappan mind legnagyobb mértékben bírja. Szóval a modern szappanfőzésnek egy értékes, megbízható hamisítatlan terméke.

— **Felismert öngyilkos.** Az ipolysági erdőben még november 27-én talált ismeretlen öngyilkos személyazonosságát a hatóság megállapította. Wagzal István pancsovai illetőségű 73 éves nyugalmazott erdész volt, aki életuntagságból követett el öngyilkosságot.

Budapesti elsőrendű műszaki társaság és olajgyár

: RAYONKÉPVISELŐT :

keres igen előnyös feltételek mellett. Csakis **agilis, befolyásos urak, kik ipartelepeknél, uradalmaknál és mezőgazdákknál be vannak vezetve**, ha fix állásban vannak is, küldjék be zárt ajánlataikat **Klein Simon hirdető-irodájába**, Budapest, VII., Erzsébet-körut 24. sz. „Biztosított diszkréció” jelige alatt. 1—2

IRODALOM ÉS ZENE

(*) **A Vasárnapi Ujság** december 7-iki száma szép képek gazdag sorozatában mutatja be Mányoki és Kupeczki festményeinek kiállítását, Kossuth Ferenc és menyasszonya arcképét, Bíró Lajos új darabjának vigszínházi előadását, az országos levéltárt, melynek most a budai várban új palotája épül, Fejes István és Kiss József arcképét, Csokonai debreceni síremlékét, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Ady Endre verse, Lakatos László régenye, Kassák Lajos novellája, Grazia De Ladda regénye, Schöpfung Aladár színházi cikke. Egyéb közlemények: Rodin elmékedése a művészetről s a rendes heti rovatok. Irodalom

és művészet, sakkjáték, stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. a „Világ. krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép-lap”, legolcsóbb újság a magyar nép számára. félévre két korona 40 fillér.

(*) **Mikulás nagyapót** szép verssel üdvözli Sebök Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapjában. a Jó Pajtás-ban, Elek nagyapó s Manno Miltiadesz szép képet rajzolt róla, a gyermekek jó öreg barátjáról. Ugyanesak a Jó Pajtás december 7-iki számába verset írt még Lampérth Géza és Rudnyánszky Gyula, ezikkel a reichstadi hercegről Zubóly, Sebök Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör ur utazását a cserkészfiukkal tutajon, Lakatos László befejezi A kumanovói hős című elbeszélését, kedves mesét mond el Benedek Elek, Danielné Lengyel Laura folytatja regényét. A Kis Krónika rovat apróságai, a rejtvények, szórakoztatói üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtást a Franklin társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ipolysági piaci árak

December 9.

	K. f-ig	K f-ig
Buza	20	—
Rozs	14	40
Arpa	14	—
Zab	14	—
Tengeri	13	60
Burgonya métermázs	1	20
Lud (kilonként)	4	—
Tyuk (páronként)	4	—
Csibe (páronként)	2	80
Tojás 1 drb.	9	—
Marhahus 1 klgr.	1	60
Borju hus 1 klgr.	2	—
Sertés hus 1 klgr.	1	60
Juh hus 1 klgr.	—	80

Uj könyvek!

Szomory: Mária Antónia } Bíró Lajos: Utolsó csók
Farkas P.: Konventbiztos } Kellermann: Az alagút

Mikszáth Almanach 1914. KINCSES KALENDÁRIUM
A MODERN KÖNYVTÁR és ATHENAEUM KÖNYVTÁR
Összes új számai kaphatók.

Képeskönyvek, mesekönyvek, Ifjúsági iratok
elbeszélő művek, történeti regények mindenkor
gyermek részére.

KAPHATÓK:

HONTI LAPOK
KIADÓHIVATALÁNÁL
NEUMANNÁL
IPOLYSÁGON.

A FŐVÁROSI SZÍNHAZAK MŰSORA.

Knoblauch: A Faun	2—	K.
Bíró Lajos: Sárga lilium	3—	„
Bataille: A balga szüz	—90	„
„ A botrány	—60	„
Bernstein: Az ostrom	—60	„
Bíró Lajos: Férfiak	—60	„
Lengyel M.: Falusi idill	—60	„
Shaw: Warrené mestersége	—60	„
Rostand: A sasfiók	1—20	„
„ Királykisasszony	—60	„
Maeterlinck: A kék madár	—30	„
Ibsen: Nóra	—60	„
„ A vadkacsa	—90	„
„ A négyülölő	—30	„
Kapható a „HONTI LAPOK” kiadóhivatalában NEUMANNÁL IPOLYSÁGON.		

Az ázsiai kolera terjedését esakis a közönség közreműködésével lehet megakadályozni.

Feltétlenül szükséges, hogy minden házban legyen készletben megbízható fertőtlenítő-szer és használjuk azt a mosdóvízhez többször naponta, különösen ha nagyforgalmu helyeken fordultunk meg. A legtökéletesebb fertőtlenítő-szer a

LYSOFORM

mely tudományosan ki van próbálva és feltétlenül, biztosan és gyorsan hat. Előnyei a többi régi szerek felett, hogy olcsó szagtalan, nem mérgező és a bőrt nem támadja meg. Eredeti üvege 80 fillér (használati utasítással) és kapható az egész országban minden gyógyszerertárban és drogériában. Tegyen vele okvetlen kísérletet. Nagyban fertőtlenítő-re (iskolák, vendéglők, vállalatok, hatóságok stb. részére) ajánlatos az igen olcsó nyers-lysoformot kannákban vásárolni. **Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára, Ujpest.**

**AZ ÚJ
„BERSON“**

Gummi-
sarkot

mindenkinek
eleganciájára
és
kegyelmes járásra
valóan is.

Bersonművek, Budapest VII.

Hallatlan sikert ért a magyar munkának páratlan alkotása, a
MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET
VILÁGATLASZA

Szerkesztik: KOGUTOWICZ KÁROLY Dr. és LITKE
AURÉL dr.

Az atlasznak eddig megjelent 20 lapja, tartalom, külső forma és technikai kivitel dolgában oly tökéletes, hogy azokkal szemben a kétségeskedés hangja teljesen elnémult. De nemcsak itthon vitta ki e hatalmas vállalkozás a teljes bizalmat, hanem megérdemelt elismeréssel szól róla a külföld is, melyet a térképelőállítás módszerében a gépipar legújabb vívmányainak értékesítésével a magyar térképészet még meg is előzött.

Előfizetési ára 50 korona diszes félbörkötésben. Megszerezhető havonként megjelenő füzetekben is kényelmes és előnyös fizetési feltételekkel.

Részletes tájékoztatást és prospektust készséggel küld a
MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET R.-T.

Budapest, V., Rudolf-tér (Margit-híd pesti old.)

1-4

MIKSZÁTH KÁLMÁN
munkái.

Kisértet Lublón — — —	60 fill.
Prakovszky, a siket kovács — — —	60 „
Két ebeszélés — — —	30 „
Ne okoskodj, Pista! — — —	60 „
A németke és egyéb elb. — — —	60 „
Szent Péter esernyője — — —	1.50 „
A gavallérok — — —	60 „
Beszterce ostroma — — —	1.20 „
A demokraták — — —	60 „
Egy választás Magyarországon — — —	90 „
Tót atyafiak — — —	60 „
A jó palócok — — —	60 „

Kaphatók a „Honti Lapok“ kiadóhivatalánál, Neumannnál Ipolyvároson. :: :: :: :: :: ::

A NAP

■ a magyar ujságírás szenzációja ■

Á R A 6 F I L L É R.

Előfizetési ára:

Egész évre 18 kor. } Negyedévre 4 K 50 f.

Fél évre 9 „ } Egy hóra 1 „ 60f.

Nyugodtan alhat,

ha fehéreneműje egész éjelen át „ASSZONYDICSÉRET“ mosókivonattal van beáztatva, mert ez a szer a legrovidebb idő alatt nagy könnyűséggel önmaga oldja fel a szennyet s másnap gyorsan és fáradtság nélkül lehet a ruhát SCHICHT „SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL vakító fehérre mosni, mert az „ASSZONYDICSÉRET“ és a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN úgy fehéritenek, mint a nap!

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET“ mosópor tisztaságáért

Még álmában sem

képzelteti el, hogy mennyi vesződsége és mennyi fáradtságot takarít meg, ha az „ASSZONYDICSÉRET“ mosókivonattal és SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNON kívül semmiféle más mosószert nem vesz. Ez esetben mindig jó árut vásárol mérsékelt áron és kiméli egyrészt a ruháját, másrészt nem pocskékolja el a háztartási pénzt

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET“ mosópor tisztaságáért.

Kelet bélyegzők

Neumann Jakab papirkereskedésében kaphatók.

Ára 1 korona.

Nőknek

a legszegényebb konyhában, mint a legfényesebb palotában egyaránt vigyázniok kell az egészségükre, mert a feleség, az anya

nélkülözhetetlen

a család egyensúlyának fentartására. A nők altesti tisztasága szoros összefüggésben van egészségükkel és feltétlenül fontos, hogy

mindennapi

toilettük kiegészítő részét képezze a lysoform alkalmazása. A kényesebb testrészek mosásához és öblítéséhez — szóval az intim

toiletthez

használjanak a nők langyos vizet, melyhez kevés lysoformot öntsenek. Így tisztító és fehéritő szert használnak egyszerre. A

Lysoform

megóv számtalan fertőző vagy ragályos betegségtől, megszünteti az izzadságo és a néha fellépő kellemetlen illatot. Tegyen a lysoformmal kísérletet. Eredeti üveg **8 fillér** minden gyógyszertárban vagy drogériában. Esetleg oly helyen, hol ily üzletek nincsenek, oda közvetlen is küldünk lysoformot a pénz előleges beküldése esetén.

250 grammos üveg 1.60 K
500 " " 2.80 "
1000 " " 4.60 "

Kérje tőlünk az

Egészség és Fertőtlenítés című érdekes könyvet, melyet ingyen és bérmentve küldünk.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Budapest.

Császárfürdő Budapest. Nyár és téli gyógyhely a magyar Irgalmas rend tulajdona. Első-rangu kénes hévvízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfűdő, kényelmes iszapmedence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtatnak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál. Uszodák hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők ivó- és belélegzési-kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság

Képeslapok
nagy választékban
kaphatók
NEUMANN JAKABNÁL
IPOLYSÁGON.

Biró Lajos munkái:

Gloria és más novellák ... 1.90 K.
A háború (dráma-vázlat) ... —.60 "
A sajtó ... —.40 "
Szolgák országa (regény) ... —.60 "
A császár és más férfiak ... —.40 "
Kis drámák ... —.40 "
Sárga liliom ... 3.— "
A jövő országútján ... —.20 "
Elbeszélések ... —.30 "

Molnár Ferenc munkái:

A lilium ... 2.50 K.
A farkas ... 3.— "
Az ördög ... 2.50 "
Pesti erkölcsök ... —.60 "
Gyerekek ... —.30 "
A doktor ur ... —.60 "
A ferencvárosi angyal (Heltai—Molnár) ... —.30 "

Kapható: A „HONTI LAPOK” kiadóhivatalában Neumannál, Ipolyságon.

Butort vásárlók figyelmébe!

ROTH REZSŐ műasztalos modern lakberendező

Ujpest.

Király u. 12 szám.

Ajánlom raktaron levő kész butoraimat. Tervek vagyis megrendelések, rajzok után is igen **pontosan, száraz elsőrendű anyagból, jótállás** mellett készítettnek. Ipolyságon már egy példány esetleg megtekinthető a kiadóban megtudható cím alatt. Ujpesti Ipartestületi szövetkezetnél butoraim állandóan kiállítva találhatók.

Az Athenaeum Könyvtár most megjelent legújabb száma „AZ ALAGUT” Kellermann világhírű műve, valamint a Modern Könyvtár legújabb füzetei a budapesti színházakban a héten bemutatott 2 szindarab a Schnitzler „PRÉDÁ”-ja és a Bernstein „A TITOK”-ja kapható lapunk kiadóhivatalában

NEUMANN JAKABNÁL

NEUMANN JAKAB

I P O L Y S Á G.

Modern finom levélpapír dobozok (kazetták.)

Karácsonyi és ujévi képeslapok.

Könyvek kicsinyek és felnöttek részére nagy választékban
::: kaphatók. :::

Névjegyeket pár óra alatt nyomunk,
dombornyomásu névjegyet pár nap alatt.

Év végével lejáráó folyóirat és hetilap
gyűjteményt előírás szerint pontosan,
::: izlésesen kötünk. :::

5169. 1913. sz. tkv.

Hirdetmény.

A vámosmikolai kir. járásbiróság mint tkvi hatóság Vámosmikola község telekkönyveit legelő felosztás folytán a 2579. 869. és 20326. 890: I. M. számú rendeletek értelmében részben átalakítja.

Ezen célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítésére a helyszíni eljárást a nevezett községben 1914. évi január hó 7-ik napján megkezdi s a következő napokon folytatja.

Miért is felhívhatunk ezennel az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési eljárásról és tárgyalásról személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

Kir. járásbiróság tkvi hatósága Vámosmikola, 1913. évi november 20 án. Zsivora György sk. kir. aljárásbíró.

A kiadmány hiteléről:

K a t o n a
kir. tkvvezető.

1-3

Tegyen Ön egy kísérletet!

„CARNEVAL“

(törvényileg védve)
+ A LÉTEZŐ LEGJOBB +
HYGIENIKUS GUMI KÜLÖNLEGESSÉG
Jótállás minden darabért

Ára tucatonként eredeti csomagolásban 6 K

Kapható a központban:
BÜCHLER GYULÁNÁL
WIEN, VII., KAISERSTRASSE 109.

Képes magyar árjegyzék ingyen (zárt borítékban 20 fillér bélyeg ellenében).
Viszontelárusítóknak mag a s jutalék.

4-15

Szuperfosfát, thomassalak, chilisalétrom száritott marhatrágya, kálisó és egyéb műtrágyákat jutányosan ajánl és állandóan raktáron tart
Berczeller Jenő, Ipolyság.

Megjelent 1914-re a

KINCSES A gyakorlati élet általános útmutatója
KALENDÁRIOM

Ára kötve 2 K. XVIII. évfolyam

Kapható

Neumann Jakab
könyvkereskedésben.
IPOLYSÁGON.

A VILÁGIRU
ES LEGUJABB RENDSZERU

BOLINDER NYERSOLAJ-
MOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégénél
Kaphatók

BUDAPEST, VI. PODMANICZKY-UTCZA 17.
Telefon 1276.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Jutányos árák!
Feltétlen jótállás! Kedvező fizetési feltételek!
Kérjen díjtalan telvilágosítást és ingyen árjegyzéket.

Hirdetéseket és reklámokat jutányosan közöl a kiadóhivatal.

A legelőkelőbb
A legmegbízhatóbb
A legjobban szerkesztett
A legnagyobb terjedelmű
A legfüggetlenebb
budapesti napilap

A Z U J S Á G

Munkatársai a magyar zsurnalisztika, a magyar irodalom legkiválóbbjai.
Felelős szerkesztő: GAJARI ÖDÖN. — Szerkesztő társ: Dr. AGAI BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre K 28 — Negyedévre K 7.—
Félévre K 14 — Egy hónapra K 2.40

Az UJSÁG előfizetői a DIVAT SALON-t negyedévre K 2.50 kedvezményesen árón rendelhetik meg.

AZ UJSÁG karácsonyi számát, mely tartalmával és terjedelmével szenzációs számba megy, megküldjük minden új előfizetőnek is, aki január 1-től számítva már most beküldi az előfizetési összeget.

Megrendelési cím:

— Az Ujság kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. —

U.K. TEAS
AZ UNITED KINGDOM
TEA COMPANY LONDON
A VILÁG
LEGJOBB
TEAI!

ANCOL KIRÁLYI
UDVARI TEA.

Foképviselő IVOTS ANDOR, IPOLYSÁG.

Elismert legjobb motorok!

Messzerő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Eredeti KÖRTING
DIESELMOTOROK álló- és fekvő-rendszer
Szivógáz és benzinmotorok.
Benzin és nyersolajos cséplő-garnitúrák, magánjáróval is.
Meglepő újdonság! Meglepő újdonság!

Nyersolajmotorok
gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

Gellért Ignác és Tsa
mérnöki iroda
Budapest, V., Konáry-utca 4.
Saját érdekében kerjen ajánlatot!

Minek Budapestről ∴
∴ **Minek Bécsből**

rendelni, mikor nálam jutányosabban beszerezheti a **karácsonyi** és **ujévi** ajándékokat. Nagy választék érkezett **zsebórákból** 6 K. ártól felfelé, **arany gyűrűk** és **láncok** gramja 2 k. 40, **karkötőórák** 12 kortól, **ebresztőórák** 3-50, **Eufon beszélőgépek** lemezekkel 30 K-tól feljebb. **Kinai és valódi ezüst** ajándéktárgyak modern kivitelben.

Kapható:
Vértes Sándor
óra- és ékszeraktárban.
Ipoly-ság, Baross-utca.

3-5

DALMA

ORVOSOK

a legjobb köhögés elleni szernek
jelezzik a ∴∴

KAISER-féle mell karamellát
a három fenyővel.

Miliók használják

Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás,
számárhurut, katarus, ∴
nyakfájás ellen, továbbá
meghűléselleni megóvásra.

6100 bizonyítvány orvosoktól és
magányosoktól bizonyítéka
a biztos hatásnak.

Étvágygerjesztő, jóízű bonbonok.
Csomagja 20 és 40 fill., doboza
60 fillér. Kapható minden
gyógyszertárban és drogériá-
ban. Ahol ez nincs ott fordul-
janak direkt
Fr. Kaiser, Bregenz (Vorarlberg)

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ BALZSAMA

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknek, enyhíti a katarust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést, Torokgyulladás, rekedtséget és gégegyulladást megszüntet, valamint lázt, különösen jó hatású gyomorgörcs és kolika ellen. Gyógyhatású anyányér és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést. Kiváló bevált fogfájásnál, odvas fogak, szájbiznál valamint az összes száj- és fogbetegségek, büffögés ellen, megszünteti a száj vagy gyomortól eredő büzt. Jó hatású pántlikagilisztánál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyt, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kiütést. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háznál különösen influenza, kolera vagy más járványoknál kéznél legyen.

Irjunk: Thierry A. Orangyal-gyógytárának Pregrada, Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla 1 nagy specialüveg 5-60 korona.

∴ Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény!

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse.

Megakadályozza és megszünteti a vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyermekágyas nőknél fájó emlők, tejmegindítás, rekedés, emlőkeményedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszu, fekélyek, fűtés szurás, lövés, vágás vagy zuzodás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek eltávolítására mint: üveg, szálka, por, serét, fűske stb. kinövések, kárbankulus, képződmények, valamint rák ellen, féreg, rothadás, körömgyűlés, hólyag, égési sebek, hosszú betegségekkel előforduló fölfekvésnél, vérkei-seknél, fülfolyásnál, valamint kipállás esetén csecsemőknél stb. kitűnő hatású.

2 tégelyre K 360 a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapesten kapható: **Török József** gyógytárában, valamint az ország legtöbb gyógyszer-tárában. Nagyban: **Thaimayer és Seitz, Kochmeister Utóda, Radanovits Testv.** drogériákban Budapesten kapható. Ahol nincs lerakat rendeljünk közvetlenül:

Thierry A. gyógyszerertárából, Pregrada, Rohitsch mellett

UNIVERSAL TABLETTA

(fejfájás ellen)

Készíti: **GYARMATI EMIL** városi ∴∴ **BAJA.**
Igyógyszertára

Hatásában felülmúlja az aspirin tablettákat, mint-hogy egyuttal enyhe hashajtó a salicyl készítmények gyógyértékével. — Nem befolyásolja a szív működést.

Felülmúlja a külföldi hason készítményeket!

Kiváló szer meghűlési betegségek, influenza, nátha, zsába, csuzos és hurutos betegségek ellen. Azonnal fájdalomcsillapító fej-, fog- és fül-fájásnál, kitűnően bevált ischias, reuma és szagatásoknál.

Olcsóbb az eddigi külföldi készítményeknél, egy 20 tablettát tartalmazó üvegeső csak 1 korona.

Kapható az egyedüli készítőnél: **GYARMATI EMIL** városi gyógyszerertárában **BAJÁN.**